

Sumario | nº24 – Febreiro 2023

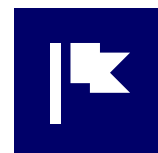
EDIUS NOVAS

Arranca o segundo período de matriculación para iniciar estudos de doutoramento con case 400 prazas

OPINIÓN

Investigación, formación, ética e sociedade

EDIUS NOVAS

33 estudantes da USC, entre os beneficiarios das axudas do Programa FPU

Falan
@s beneficiari@s
do Programa FPU

3MT@

O *pitch* como ferramenta para unha comunicación científica máis eficaz

OPINIÓN

Un antes e un despois

EDIUS NOVAS

A USC, primeira universidade de Galicia que ofrece recompensas por reciclar

EDIUS NOVAS

Viabilidade ambiental da Economía Circular no sector primario galego

EDIUS NOVAS

Investigadores da USC denuncian en *Science* os perigos da contaminación lumínica

EDIUS NOVAS

Ferramentas e habilidades para que o profesorado da EDIUS mellore a xestión de equipos e a relación co alumnado

ENTREVISTA

Sandra Rodríguez Couso

«O traballo en equipo constitúe unha competencia esencial para calquera ámbito profesional, incluído o investigador»

EDIUS NOVAS

Arranca o segundo período de matriculación para iniciar estudos de doutoramento con case 400 prazas

Este mes de febreiro comeza o prazo do segundo período de matriculación para o inicio de estudos do programa de doutoramento da USC.

Son un total de 398 prazas correspondentes a 51 PD da EDIUS que aínda teñen prazas dispoñibles. O programa de doutoramento con máis prazas vacantes é o de Ciencia e Tecnoloxía Química (25), seguido polos de Medio Ambiente e Recursos Naturais (19) e o de Medicina Molecular (17).

Para iniciar os trámites deste segundo período de matriculación, estas son as datas que os/as interesados/as deberán ter en conta:

Segundo período de matriculación para estudos de doutoramento	Solicitud de admisión 2º período	1 - 7 febreiro 2023
	Publicación relacións provisorias 2º período	14 febreiro 2023
	Reclamación relacións provisorias 2º período	15 - 20 febreiro 2023
	Publicación relacións definitivas 2º período	24 febreiro 2023
	2º período de matriculación	25 de febreiro - 3 de marzo 2023

A solicitude de novas admisións en programas de doutoramento realízase a través da **Secretaría Virtual**. O alumnado cumprimentará os datos persoais e de acceso requiridos na solicitude de admisión, incluíndo na mesma o documento de identidade e copia da titulación de acceso e, de ser o caso, xuntará os documentos adicionais e específicos que se lle esixan por parte do programa de doutoramento no que solicita a admisión.

Así mesmo, cumprimentará na solicitude de admisión un formulario no que realizará unha declaración xurada de que posúe os requisitos de acceso aos estudos de doutoramento. Non é necesario que se acheguen os documentos orixinais nese momento, podendo facelo en calquera outro momento do proceso de matrícula.

Unha vez matriculado, o alumnado deberá acreditar documentalmente na Sección de Posgrao e Terceiro Ciclo a titulación de acceso indicada na solicitude de admisión, mediante certificación oficial orixinal ou

[↩ Ir ao sumario](#)

compulsada polo organismo expedidor; agás os que indicaran titulacións de acceso ao doutoramento obtidas nesta Universidade.

Calquera omisión ou falsidade na declaración dos datos da titulación de acceso ou do expediente académico que induza a facer unha valoración de expediente incorrecta, poderá dar lugar á anulación da matrícula, unha vez formalizada a mesma e tras a revisión da documentación académica de acceso achegada polo/a interesado/a no órgano correspondente.

A matrícula considerarase definitiva, unha vez comprobado que se reúnen os requisitos de acceso e a veracidade dos documentos declarados.

SELECCIÓN

As Comisións Académicas dos Programas de Doutoramento realizarán a selección do alumnado e publicarán as listaxes provisionais e definitivas de admitidos e excluídos, de acordo cos criterios de selección establecidos no programa, na Sede Electrónica da USC e na Secretaría Virtual do solicitante.

Contra esta resolución o alumnado poderá presentar unha reclamación perante as Comisións Académicas no prazo establecido na Convocatoria xeral de matrícula.

Con carácter xeral, para o acceso a un programa oficial de doutoramento será necesario estar en posesión dos títulos oficiais españois de Grao, ou equivalente, e de mestrado universitario, ou equivalente, sempre que se superasen, polo menos, 300 créditos ECTS no conxunto destas dúas ensinanza.

Ademais, existen outras posibilidades que permiten o acceso aos estudos oficiais de doutoramento, que están reguladas no [artigo 6](#) do RD 99/2011.

A matrícula dos programas de doutoramento incluírá tanto a tutela académica como outros aspectos organizados de formación investigadora que comprenderán tanto a formación transversal como a específica no ámbito de cada programa.

A matrícula destes créditos transversais formalizarase xunto coa matrícula de tutela académica ou en calquera momento do curso académico a través da [Secretaría Virtual](#), unha vez autorizada e verificados os créditos.

CONVOCATORIA DE ADMISIÓN DOUTORAMENTO - CURSO 2022/23 - FEBREIRO 2023

Cód. Estudo	Programa de Doutoramento	Prazas a ofertar
E1113V01	Agricultura e Medio Ambiente para o Desenvolvemento	3
E3101V01	Análise Económica e Estratexia Empresarial	10
E2011V01	Avances e Novas Estratexias en Ciencias Forenses	7
E1011V01	Avances en Bioloxía Microbiana e Parasitaria	8
E1021V01	Biodiversidade e Conservación do Medio Natural	5
E1041V01	Ciencia de Materiais	9
E1031V01	Ciencia e Tecnoloxía Química	25
E2132V01	Ciencias da Visión	5
E1121V01	Ciencias Mariñas, Tecnoloxía e Xestión	8
E3131V01	Ciencias Sociais e Envellecemento	1
E3021V01	Comunicación e Información Contemporánea	3
E3111V01	Desenvolvemento Psicolóxico, Aprendizaxe e Saúde	10
E3041V01	Desenvolvemento Rexional e Integración Económica	5
E3051V01	Economía e Empresa	4
E2031V01	Endocrinoloxía	2
E1051V01	Energías Renovables e Sustentabilidade Enerxética	9
E4011V01	Enxeñaría para o Desenvolvemento Rural e Civil	12
E4021V01	Enxeñaría Química e Ambiental	9
E4051V01	Enxeñaría Termodinámica de Fluídos	2
E2041V01	Epidemioloxía e Saúde Pública	7
E3071V01	Equidade e Inovación en Educación	2
E1061V01	Estatística e Investigación Operativa	7
E5101V01	Estudos Culturais: Memoria, Identidade, Territorio e Linguaxe	4
E5011V01	Estudos da Literatura e da Cultura	6
E5021V01	Estudos Ingleses Avanzados: Linguística, Literatura e da Cultura	11
E5031V01	Estudos Medievais	5

 [Ir ao sumario](#)

CONVOCATORIA DE ADMISIÓN DOUTORAMENTO - CURSO 2022/23 - FEBREIRO 2023

Cód. Estudo	Programa de Doutoramento	Prazas a ofertar
E5041V01	Filosofía	1
E1071V01	Física Nuclear y de partículas	21
E5051V01	Historia Contemporánea	12
E5061V01	Historia, Xeografía e Historia da Arte	10
E2051V01	Innovacion en Seguridade e Tecnoloxías Alimentarias	14
E4031V01	Investigación Agraria e Forestal	15
E2061V01	Investigación Básica e Aplicada en Ciencias Veterinarias	9
E2071V01	Investigación e Desenvolvemento de Medicamentos	16
E4041V01	Investigación en Tecnoloxías da Información	6
E1081V01	Láser, Fotónica e Visión	6
E5071V01	Lingüística	7
E5081V01	Lóxica e Filosofía da Ciencia	5
E3081V01	Marketing Político, Actores e Institucións nas Sociedades Contemporáneas	13
E1091V01	Matemáticas	2
E1131V01	Matemáticas e Aplicacións	5
E2091V01	Medicina e Sanidade Veterinaria	6
E2101V01	Medicina Molecular	17
E1101V01	Medio Ambiente e Recursos Naturais	19
E4061V01	Métodos Matemáticos e Simulación Numérica en Enxeñaría e Ciencias Aplicadas	8
E2111V01	Neurociencia e Psicoloxía Clínica	8
E3091V01	Procesos Psicolóxicos e Comportamento Social	7
E3011V01	Psicoloxía do Traballo e as Organizacións, Xurídica-Forense e do Consumidor e Usuario	10
E3141V01	Relación Laborais e Recursos Humanos	5
E5091V01	Textos da Antigüidade Clásica e a súa Pervivencia	4
E3121V01	Turismo	6
E4071V01	Xestión Sustentable da Terra e do Territorio	8

 [Ir ao sumario](#)

**María Jesús
Taberero Duque**

Coordinadora do
PD Avances e Novas
Estratexias en
Ciencias Forenses

«Debemos ser capaces de transmitir a necesidade de rigor e ética na difusión dos resultados da investigación»

OPINIÓN

Investigación, formación, ética e sociedade

A formación que ofrecen os PD é moito máis ampla do que ás veces se supón inicialmente e inclúe moitas facetas. Non é só iniciación na investigación, senón tamén na responsabilidade profesional e social. Por iso hai que prestar atención a aspectos importantes que en ocasións quedan relegados a un segundo plano, cando realmente son a base da aprendizaxe dos/as estudantes.

A investigación supón un avance común para toda a sociedade. Pero non pode haber progreso sen respecto polos valores e comportamentos éticos, que definen a aqueles que realmente queren desenvolver a súa función investigadora con responsabilidade e coherencia. Estes valores tamén son esenciais nun contexto profesional como o noso, a pericia forense, onde os resultados obtidos teñen un impacto tan importante na vida das persoas implicadas.

Os nosos estudantes de PD reciben ensinanzas específicas no ámbito do coñecemento no que se enmarca o seu traballo: Xenética Forense, Toxicoloxía Forense e avances en Medicina Legal e Criminoloxía. Pero tamén reciben, e non é menos importante, formación sobre aspectos transversais e básicos para todo investigador ou investigadora: a ética da investigación é un aspecto fundamental que se aprende dende o inicio da carreira investigadora. O coñecemento, a transparencia, a validación adecuada e o rigor científico dos estudos deben incorporarse como obxectivos esenciais nestes primeiros anos de aprendizaxe.

O noso exemplo como titores/as e investigadores/as é parte fundamental da formación do alumnado que se está iniciando na investigación. Os seus primeiros traballos, comunicacións e publicacións deben ser supervisados e situados no contexto axeitado, reflectindo os seus obxectivos, os seus logros, o seu progreso e o traballo feito. Debemos ser capaces de transmitir a necesidade de rigor e ética na difusión dos resultados da investigación. É a nosa obriga compartir e devolverlle á sociedade os resultados do noso traballo. Estes primeiros pasos na súa traxectoria investigadora marcarán a súa futura conduta, coa necesaria profesionalidade da que todos/as poderemos sentirnos orgullosos/as.

EDIUS NOVAS

33 estudantes da USC, entre os beneficiarios das axudas do Programa FPU

O Programa FPU –Formación de Profesorado Universitario– é un proxecto anual do Ministerio de Educación que ten como misión a formación docente e investigadora no marco do estatuto do persoal investigador. O seu obxectivo é axudar á formación de futuras persoas doutoras de universidade. Para iso, o programa axuda aos graduados de universidade sobre a base dunha serie de criterios (mellores expedientes, interese do proxecto de tese, currículo do director/a de tese e produción do grupo investigador) a insertarse nun departamento, instituto ou outro centro de investigación para desenvolver o seu labor investigador e culminar a tese de doutoramento.

En resumo, o propósito deste programa é formar persoal investigador en programas de doutoramento, para así facilitar o proceso de obtención dun título de doutor ou doutora.

Estas axudas teñen unha duración de catro anos, salvo si é unha persoa con discapacidade en cuxo caso a axuda pode ser de seis anos.

Anualmente convócanse arredor de 900 prazas. Nesta última convocatoria, foron benefi-

ciarios do programa 33 estudantes da USC, 15 da Universidade de Vigo e outros 15 da Universidade da Coruña.

O programa axuda economicamente aos futuros doutores e doutoras para poder realizar a súa investigación, aínda que estes non poden compatibilizar o seu traballo con outra actividade remunerada.

NOVAS AXUDAS PARA A FORMACIÓN DE PROFESORADO UNIVERSITARIO 2022

O 17 de xaneiro abriuse o prazo para presentar convocatorias para estas axudas. As persoas interesadas poderán presentar as súas solicitudes até o 15 de febreiro.

O importe mensual será de 1.230,08 euros mensuais o primeiro ano, 1.317,95€ mensuais o segundo e 1.647,44€ mensuais o terceiro e cuarto ano. Cada ano abonaranse 12 mensualidades e dúas pagas extraordinarias.

As persoas interesadas en optar a estas bolsas e axudas para investigar teñen máis información [nesta ligazón](#).

 [Ir ao sumario](#)

Falan *@s beneficiari@s* do Programa FPU

Contactamos con algunhas das **persoas doutorandas da USC** que se van beneficiar deste **programa de axudas** e isto nos contaron.

Falan @s beneficiari@s do Programa FPU

1. Como beneficiario/a do programa, cales son as túas expectativas?

2. Como ves o panorama da investigación en Galicia?

**SERGIO
SILVA BEA**
Microbioloxía

1. É unha axuda bastante difícil de conseguir, non só pola nota media que che esixen na primeira parte, senón tamén pola segunda parte onde es avaliado pola ANECA. Despois de pasar tanto tempo agardando pola axuda, e despois de tantos requisitos e burocracia, espero que esta axuda me facilite non só a rematar a tese, senón tamén de cara á traxectoria posdoutoral para acadar nun futuro a estabilización investigadora.
2. No meu ámbito, que é a microbioloxía, creo que Galicia ten unha investigación moi potente. Por exemplo, á parte da investigación que se fai na USC, na Coruña concédense proxectos de millóns de euros para estudar a microbiota intestinal e, en Vigo, foron pioneiros a nivel estatal no cribado poboacional co pooling na pandemia COVID-19. Creo que como microbiólogo investigador encóntrome nun entorno con moita ambición e cun futuro prometedor.

**CELIA
VILA FERNÁNDEZ**
Historia da Arte

1. Como beneficiaria do programa no meu primeiro ano de doutoramento, este contrato predoutoral proporcionóme a estabilidade necesaria para poder levar a cabo a miña tese. Así mesmo, ofréceme a oportunidade de iniciar a miña carreira, grazas á experiencia docente e investigadora que agardo obter ao longo dos próximos catro anos.
2. Actualmente, o panorama da investigación en Galicia preséntaseme como incerto, e aínda máis tendo en conta que o meu ámbito de estudo son as Humanidades, e en concreto o patrimonio en Galicia. Penso que é importante que se leven a cabo máis estudos neste ámbito e así pór en valor o noso, para o que resulta imprescindible que se destinen máis recursos con esta fin.

Falan @s beneficiari@s do Programa FPU

1. Como beneficiario/a do programa, cales son as túas expectativas?

2. Como ves o panorama da investigación en Galicia?

**AROA
FERRER PINÓS**

Bioquímica e Ciencias Biomédicas

1. No meu caso, a obtención da FPU abre a porta a catro anos de traballo na investigación científica a través da miña tese de doutoramento. Deste tempo agardo aprender moito sobre técnicas diversas e poder chegar o meu gran de area á ciencia e ao meu laboratorio. Ademais, gustaríame que supuxese un trampolín para o resto da miña carreira, permitíndome algún día liderar o meu propio laboratorio e dedicarme ao ensino na universidade.
2. Esperanzador. Desde o meu punto de vista, tras a pandemia, a investigación aumentou a súa importancia e presenza na sociedade española, o cal permite avances máis rápidos e maior investimento público e privado. Concretamente en Galicia, están a mellorarse as condicións dos investigadores e investigadoras, por exemplo coa bolsa predoutoral da Xunta, actualmente con mellores prestacións que a FPU. Eu son de fóra, e vinme a Galicia porque os grupos de investigación, os centros científicos e as oportunidades laborais, permitíronme atopar aquí o que non puideren conseguir noutros lugares de España.

**JORGE
FERNÁNDEZ AVILÉS**

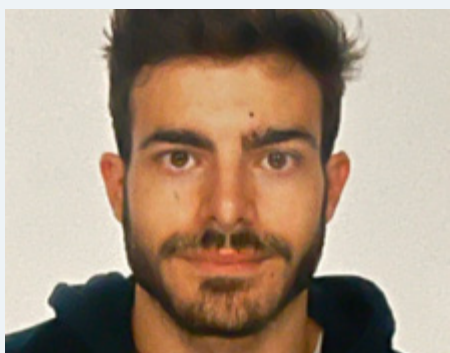
Humanidades

1. En primeiro lugar, síntome tremendamente agradecido de ser beneficiario desta axuda e agardo nutrirme ao máximo dunha oportunidade tan valiosa. Así mesmo, desexo formarme como docente universitario, pois creo que a ensinanza é unha parte fundamental do meu desenvolvemento como doutor. Ademais, é a miña intención aprender de profesionais altamente experimentados/as como as miñas mentoras até a momento, e participar de forma activa en eventos de divulgación científica onde agardo compartir a miña investigación.
2. Aínda non tiven a oportunidade de coñecer a fondo o panorama investigador que me rodea, pero até o momento a miña impresión foi moi positiva. Vexo que se aposta por unha investigación ecléctica, dinámica e interdisciplinar. Considero que isto é sumamente valioso xa que investigar nunha realidade tan complexa require dunha multiplicidade de puntos de vista. Aínda así, creo que é preciso prestar atención a liñas de investigación emerxentes en humanidades que non gozan de financiamento suficiente para poder desenvolverse.

Falan @s beneficiari@s do Programa FPU

1. Como beneficiario/a do programa, cales son as túas expectativas?

2. Como ves o panorama da investigación en Galicia?

**JUANMA
PRIETO AROSA**

Información e Comunicación
Contemporánea

1. Realmente teño diferentes expectativas creadas. A primeira é a miña formación ao poder realizar a tese de doutoramento dunha forma completa, o que é de agradecer nestes tempos. A segunda é a aprendizaxe que me vou levar. Non é un camiño fácil e ser beneficiario FPU non cambia ese camiño complicado. Si que o amplía e o fai desfrutar máis, pero ninguén dixo que isto fora ser fácil. Sumando ambas expectativas, sáeme unha terceira e é o que agardo eu de min e o que agardan de min. Desde a universidade, apostaron moito por min e agardo ao longo destes catro anos devolverlles tanta confianza. A miña gran expectativa é que cando acabe isto poida dicirlles a todos os que me rodean, apoian e confían: “conseguímolos”.
2. Bastante complicado. Pero sendo optimista, tamén é esperanzador. Dise que a investigación non interesa á xente máis nova e ano tras ano demóstrase que non é así. Hai que apostar moito máis, iso si. En Galicia hai grandes futuros investigadores e investigadoras, pero moitos deles/as terán que irse fóra por non ter esa oportunidade na súa terra natal. As cousas son moi complicadas en tempos como os de agora, pero o talento investigador hai que retelo e iso implica esforzos. Actualmente Galicia goza de boa saúde investigadora, pero o futuro ninguén o sabe e só agardo que a nosa comunidade siga sendo punteira cada ano na fornada de talento investigador que destaca nas universidades galegas.

**IAGO
OTERO COTO**

Xenética

1. Este contrato permíteme dedicarme por completo a desenvolver a miña tese de doutoramento, polo que agardo que o meu traballo estea á altura do realizado polos demais investigadores e investigadoras cos que comparto profesión. A miña idea é achegar o meu pequeno gran de area para facer avanzar o coñecemento no meu campo.
2. A investigación en Galicia é de calidade, diso non hai dúbida. Aproveitamos ao máximo todos os recursos que temos ao noso alcance como por exemplo o Centro de Supercomputación de Galicia. Sendo conscientes do esforzo que require a investigación, deberíamos asegurarnos de reter todo o talento que temos en Galicia e facilitar, se fose o caso, a súa volta do estranxeiro. Neste tipo de contratos, penso que a retribución debería achegarse máis ao salario fixado para a categoría equivalente no convenio de persoal laboral.

[↩ Ir ao sumario](#)

Falan @s beneficiari@s do Programa FPU

1. Como beneficiario/a do programa, cales son as túas expectativas?

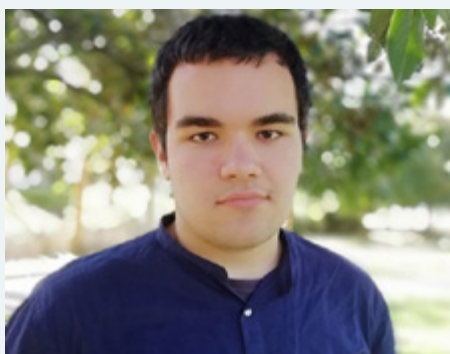
2. Como ves o panorama da investigación en Galicia?

**TATIANA
GRELLA TUBÍO**

Historia da Arte

1. Despois de dous anos pelexando para conseguir un contrato predoutoral, a miña expectativa principal é poder desenvolver a miña investigación coa estabilidade que me proporciona o programa, e nun contexto no que ademais podo adquirir a experiencia docente. No meu horizonte vexo un futuro na universidade, como mestra e como investigadora, e este é o inicio do meu camiño.
2. A situación está, canto menos, tensa. Cada vez somos máis os membros do estudantado que optamos pola rama da investigación, pero non aumentan nin melloran as oportunidades de obter un contrato. A isto súmaselle a diferenza abismal que existe entre as distintas ramas de estudo, dentro das cales as Humanidades son as grandes prexudicadas e fan que, polo tanto no noso colectivo, sexa case un milagre conseguir un contrato en comparación con disciplinas consideradas máis ‘produtivas’. É momento de tornar as miras dun sistema que busca o beneficio cara o entendemento da universidade como o que é: a casa do saber, da erudición e do descubrimento, sexa da índole que sexa.

**MARCOS
ÁLVAREZ ESPÍÑO**

Economía Financeira
e Contabilidade

1. A miña principal expectativa é acadar a autonomía e suficiencia nunha profesión, a investigadora, que esixe moito esforzo, entrega e dedicación, ao tempo que implica renuncias ao ser un traballo eminentemente reflexivo e solitario. Aínda así, como investigador social, atopo un obxectivo suficientemente motivador: traballar a prol da felicidade, benestar e calidade de vida das persoas.
2. O traballo da persoa investigadora en España e Galicia, en particular, é complexo tendo en conta as dificultades que padecemos no colectivo (escasos recursos, inestabilidade laboral...) en relación a outros países. Penso que unha maior integración da investigación e dos estudos de doutoramento na vida social sería importante para reducir moitos dos problemas da profesión. Así, polo menos no ámbito da economía e da empresa, os estudos de doutoramento apenas son valorados na actividade laboral non académica (tanto no sector público como no privado), aínda que están asociados a “habilidades brandas” como a xestión do tempo, a análise e organización de datos ou a transferencia de información que resultan fundamentais en moitos traballos.

[↩ Ir ao sumario](#)

Falan @s beneficiari@s do Programa FPU

1. Como beneficiario/a do programa, cales son as túas expectativas?

2. Como ves o panorama da investigación en Galicia?

**IVÁN
ARIAS ARIAS**

Filoloxía Inglesa e Alemá

1. Como beneficiario dun contrato FPU, estou moi contento polo que isto implica para o desenvolvemento da miña carreira como investigador novel. Espero que o programa me dea a oportunidade de consolidar e profundar a miña formación no ámbito da Lingüística Computacional e da Lingüística Alemá, que constitúen a miña área de estudo na tese. Ademais, por outra parte, experimentarei os meus primeiros pasos na docencia, e isto último é algo que me causa especial emoción. A posibilidade de colaborar e traballar en equipa con outras investigadoras e investigadores, quer noveis quer experimentadas, tamén é un factor, do meu punto de vista, moi positivo.
2. O panorama de investigación na Galiza e, en xeral, no Estado español caracterízase aínda pola súa precariedade. É certo que hai asociacións a traballar en prol de melloras e isto debe ser valorado como positivo, porque o que nós fagamos hoxe servirá (e moito!) para o persoal investigador do futuro. A pesar de tentar mostrarme optimista, preocúpame a precariedade do mundo laboral en investigación, especialmente no ámbito das humanidades. Alén diso, acho que a investigación continúa, en ocasións, moi distanciada da sociedade e da realidade cotiá. Teño claro que debemos camiñar para construír pontes máis fortes entre a sociedade e a investigación.

**YAGO
GONZÁLEZ QUINZÁN**

Dereito

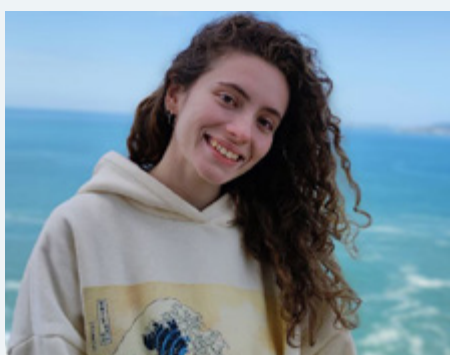
1. Espero que a concesión da FPU me permita investigar no meu tema de tese con maior profundidade, podendo acceder a todo tipo de recursos ou eventos de difusión científica, ao igual que me permita adquirir as competencias docentes básicas. En particular, dispoñer de financiación facilita en parte a posibilidade de participar en congresos ou mesmo a realización dalgunha estada, polo que é unha oportunidade única para calquera beneficiario do programa.
2. En Galicia temos un persoal investigador de referencia en cada un dos eidos científicos, ao que ademais se lle engade a súa calidade humana. Iso propicia que cada vez máis se note a transferencia de resultados das investigacións, obtendo o sector empresarial e a sociedade en xeral os moitos e importantes beneficios derivados dos avances logrados polas estruturas científicas públicas. Non obstante, a falta de oportunidades en termos económicos para o persoal investigador, especialmente para o máis novo, é unha lousa que non remata por desaparecer nesta opción profesional.

[↩ Ir ao sumario](#)

Falan @s beneficiari@s do Programa FPU

1. Como beneficiario/a do programa, cales son as túas expectativas?

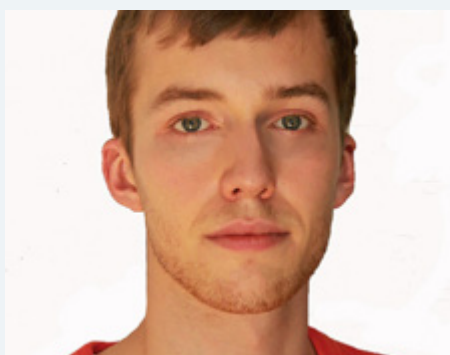
2. Como ves o panorama da investigación en Galicia?

SARAH VIDAL HORTA

Teoría da Literatura e Literatura Comparada

1. Adoito ter certos problemas para responder este tipo de preguntas porque as expectativas altas moitas veces rematan por xerarme ansiedade ou frustración e penso que incluso chegan a ser contraproducentes no meu caso. Non quere dicir isto que non as teña, moi pola contra, pero procuro que sexan a curto prazo e compensadas. Por exemplo, agora que vou comezar a dar clase, as miñas expectativas xiran en torno a aprender a ser docente e de contribuír de forma positiva á formación do novo estudiantado, non só academicamente, tamén aportando unha proximidade e empatía diferente, dado que estiven sentada nesa cadeira hai poucos anos. Tamén teño moitas expectativas sobre o tema da miña tese, sobre chegar a dominar un tema que realmente me apasiona. Xa, en relación co futuro que me espera, prefiro non pensar (e menos nestes tempos), pero si que quero deixar a miña pegada dalgunha forma.
2. Non estou moi informada sobre a situación de forma obxectiva. O meu coñecemento é de primeira man e por amizades, e podo afirmar que hai unha canteira moi fértil de investigadores e investigadoras con talento e dedicación en Galicia, pero que moitas veces carecen de financiamento externo e non poden proseguir coas súas investigacións. E falo en todos os ámbitos, aínda que o que máis coñezo é o de Filoloxía. As poucas perspectivas de futuro e a dificultade do mercado laboral en xeral, contribúen a que moita xente con vocación xa nin intente esta vía profesional.

ALEJANDRO DOVAL CASAS

Física

1. Polo de agora, as miñas expectativas consisten en procurar sacar adiante a tese o mellor que poida, formándome á vez como investigador e como docente como é o obxectivo da convocatoria. Neste momento non penso moito máis alá da defensa da tese a longo prazo, pois aínda non teño claro se quero dedicarme durante toda a miña vida á investigación. Probablemente isto estea influenciado pola miña visión da situación actual do mundo académico á que se fai referencia na seguinte pregunta. Ademais, a duración superior a un ano do proceso de resolución da convocatoria de contratos FPU da que resultei beneficiario non contribúe positivamente á miña motivación para seguir investigando.
2. Non son demasiado optimista de cara ao futuro, baseándome no que vexo ao meu arredor, na situación de coñecidos que están agora na etapa posdoutoral. Son consciente de que hai oportunidades interesantes en campos emerxentes, pero tamén da dificultade actual para conseguir unha posición estable unha vez rematado o doutoramento.

[↩ Ir ao sumario](#)

Falan @s beneficiari@s do Programa FPU

1. Como beneficiario/a do programa, cales son as túas expectativas?

2. Como ves o panorama da investigación en Galicia?

**LAURA
GOICOECHEA CRESPO**

Química

1. A axuda FPU é unha das máis competitivas a nivel nacional, polo que ser beneficiaria dunha delas creo que no futuro pode darme máis oportunidades. Ademais, ofrézcame a tranquilidade de poder realizar a miña tese de doutoramento de forma remunerada, xa que desgraciadamente no é así en todos os casos.
2. Eu son de Cantabria e, tras estudar noutras universidades, decidín mudarme a Galicia para realizar a miña tese polas oportunidades que ofrece. No meu caso, estou no CiQUS, centro pioneiro en investigación química en España, onde competimos a nivel internacional, polo que se se segue apostando e invertindo en investigación, o panorama é bastante prometedor.

**XABIER
RIÁDIGOS COUSO**

Educación Social

1. A principal expectativa é realizar e defender a tese de doutoramento. Así e todo, agardo que durante este traxecto sexan outras moitas. E de entres elas, destacaría o interese en profundar nas diferentes fases que supón unha investigación deste calibre que me permita seguir adquirindo as habilidades necesarias para reflectilas no resultado final; a posibilidade de contribuír no proceso de ensinanza e aprendizaxe universitaria para enriquecer a etapa formativa do alumnado xunto co resto de colegas e o propio alumnado, posto que entendo que un/ha educador/a é “a persoa que ensina aprendendo”; ou a intención de participar en proxectos de I+D+i que dende o grupo de investigación ao que estou vencellado estea desenvolvendo, para seguir avanzando na miña formación e especialización no eido da investigación social e educativa.
2. Necesitado e desequilibrado, atreveríame a dicir. Necesitado, sobre todo, de financiamento xa que son numerosas as compañeiras e compañeiros que, ben quedan ás portas de iniciar unha tese, ou ben non chegan ao final deste camiño que en moitas ocasións convértese en hostil polas dificultades que podemos atopar, como a soidade, o estrés, as exixencias, os prazos, a falta de recursos económicos, etc. De aí a importancia de contar cunha boa rede de apoios, para primeiramente coidar da nosa saúde mental e así poder gozar desta experiencia e desenvolver as nosas investigacións coas nosas melloras galas e ferramentas. Tamén para facilitar que as persoas interesadas poidan cumprir este “desexo”. Necesitado, tamén, porque as estatísticas seguen a amosar que existe un número maioritario de persoas que realizan as súas teses sen axudas económicas e/ou vinculación laboral universitaria. Outras vense na obriga de mudar os seus plans laborais. E desequilibrado pois as disciplinas das diferentes áreas do coñecemento non acadan os mesmos orzamentos e/ou prazos para investigar. Certo é que se están a facer actuacións loables para atallar algunhas cuestións, mais os esforzos das institucións implicadas deben incrementarse para dar resposta a estas necesidades.

[↩ Ir ao sumario](#)

3MT®

O *pitch* como ferramenta para unha comunicación científica máis eficaz

A EDIUS organiza en marzo un curso sobre técnicas e ferramentas de vídeo para as persoas interesadas en participar no concurso Teses en Tres Minutos.

PO vindeiro mes de marzo, a EDIUS organiza un curso destinado a aquelas persoas doutorandas interesadas en participar na segunda edición do Three Minute Thesis (3MT), un concurso de comunicación para investigadores e investigadoras de todas as áreas do coñecemento da USC. A formación, titulada “Three Minute Thesis: O *pitch* como ferramenta para unha comunicación científica eficaz”, impartirase entre os días 6 e 7 de marzo, en horario das 16:00 ás 20:00 horas, na Facultade de Ciencias da Comunicación de Santiago.

Trátase dun curso presencial que será impartido polos profesores Roi Méndez Fernández e Marta Rodríguez Castro. A asistencia estará

limitada a 20 persoas. Durante a formación, os doutorandos e doutorandas aprenderán a recoñecer a importancia da divulgación como parte do traballo científico, así como as estratexias para unha comunicación científica eficiente, aprendendo a adaptar os discursos máis complexos ás dinámicas do *pitch*.

Ademais, os profesores Roi Méndez e Marta Rodríguez explicarán a edición non lineal básica de vídeo e outras técnicas para importar materiais, incrustar títulos ou aplicar algúns efectos.

PRAZO DE INSCRICIÓN

O 1 de marzo ábrese o prazo para a inscrición e envío de vídeos para participar na segunda edición deste concurso. O prazo permanecerá aberto até o 5 de maio. Nas vindeiras semanas, facilitaremos unha ligazón para poder cumprir a ficha de inscrición e subir o vídeo.

[↩ Ir ao sumario](#)

O requisito para participar nesta segunda edición do 3MT da EDIUS é estar matriculado/a nun programa de doutoramento da USC no curso 2022/2023 e non ter defendido a tese. Esta competición reta ao estudiantado de doutoramento a consolidar as súas hipóteses, obxectivos e ideas así como a validez e importancia dos resultados da súa investigación, e a presentalos de xeito claro e conciso, empregando unicamente os recursos propios da oratoria e da retórica, esenciais para as súas futuras carreiras profesionais. Unha boa construción do discurso e a súa presentación oral son a parte esencial da competición, onde a posta en escena ten que estar reducida ao mínimo.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

A selección dos vídeos finalistas estará a cargo dun comité académico conformado por membros da EDIUS e profesorado da USC. Eles serán os encargados de escoller até un máximo de 12 vídeos, 3 por cada área de coñecemento (Artes e Humanidades; Ciencias e Enxeñarías; Ciencias da Saúde; e Ciencias Sociais) que concorrerán a unha Gran Final. Nesta ocasión, as persoas escollidas deberán facer a exposición diante dun xurado e do público asistente, respectando o tempo (3 minutos) e o guiño do traballo presentado en formato vídeo. Nesta gala serán entregados os catro Premios de Excelencia de Divulgación Científica, un por cada área. A EDIUS premiará aos doutorandos e doutorandas gañadores dos Premios de Excelencia de Divulgación Científica cun cheque por valor de 250€.

Durante a Gran Final tamén se outorgará un premio do público. Este premio entregarase ao participante máis votado polo público, excluídos os catro gañadores.

NORMAS PARA OS VÍDEOS

- A duración do vídeo non poderá superar os 3 minutos. Os vídeos que superen esta duración serán descualificados.
- O idioma empregado no vídeo deberá ser galego, castelán, inglés ou lingua de signos.
- No *pitch* deben abordarse os seguintes aspectos da tese de doutoramento: interese e deseño da investigación, primeiros resultados e conclusións/impacto agardados.
- A persoa participante gravarase en plano medio, desde a cintura cara arriba.
- A gravación debe ser en horizontal.
- O fondo do vídeo debe ser claro e uniforme.

Lorenzo Vaquero Otal

Alumno Comité de
Dirección da EDIUS de
Ciencias e Enxeñarías

*«Facer unha
tese require de
moito esforzo e
resiliencia, pois
gran parte das
veces as cousas
non irán coma se
planearon»*

OPINIÓN

Un antes e un despois

Facer unha tese é probablemente unha das decisións máis determinantes na vida dunha persoa, pois é un proxecto moi persoal que marca un antes e un despois non só no que respecta á súa carreira profesional, senón tamén en moitos outros ámbitos da súa vida. Unha tese permite á doutoranda ou doutorando enfrontarse á fronteira do coñecemento da súa área e afondar nos temas que lle parecen máis interesantes (algo que non sempre é posible traballando na industria). E durante este tempo, ademais de adquirir coñecementos específicos da súa temática, tamén se desenvolven competencias transversais moi valiosas coma a autoorganización, o traballo en equipo ou a constancia. Mais creo que un dos aspectos máis positivos con diferenza é o elemento social, xa que comezas a moverte nun entorno multicultural, extremadamente aberto de mente e con compañeiras e compañeiros moi diversas coas que colaborar e forxar amizades.

Non obstante, hai que ter moi presente que non todo é un camiño de rosas. Facer unha tese require de moito esforzo e resiliencia, pois gran parte das veces as cousas non irán coma se planearon. Adquirir esta tolerancia ao fracaso é un proceso longo e complexo que pode pasar factura á saúde mental da doutoranda/o, o cal é moito máis común do que parece e a miúdo non recibe a atención que debería. E, lamentablemente, todo isto vese agravado polas condicións laborais das investigadoras/os, que frecuentemente distan moito do ideal. Son moitas as doutorandas e doutorandos que realizan a tese sen percibir remuneración algunha, xa que as axudas públicas dispoñibles son escasas. E aquelas que contan cun contrato seguen tendo que loitar por algúns dereitos laborais básicos. Todo isto sobrevense nunha etapa das nosas vidas na que comezamos a valorar especialmente a estabilidade e as garantías, o cal desemboca inevitablemente en frustración e unha taxa elevada de abandonos.

[↩ Ir ao sumario](#)

EDIUS NOVAS

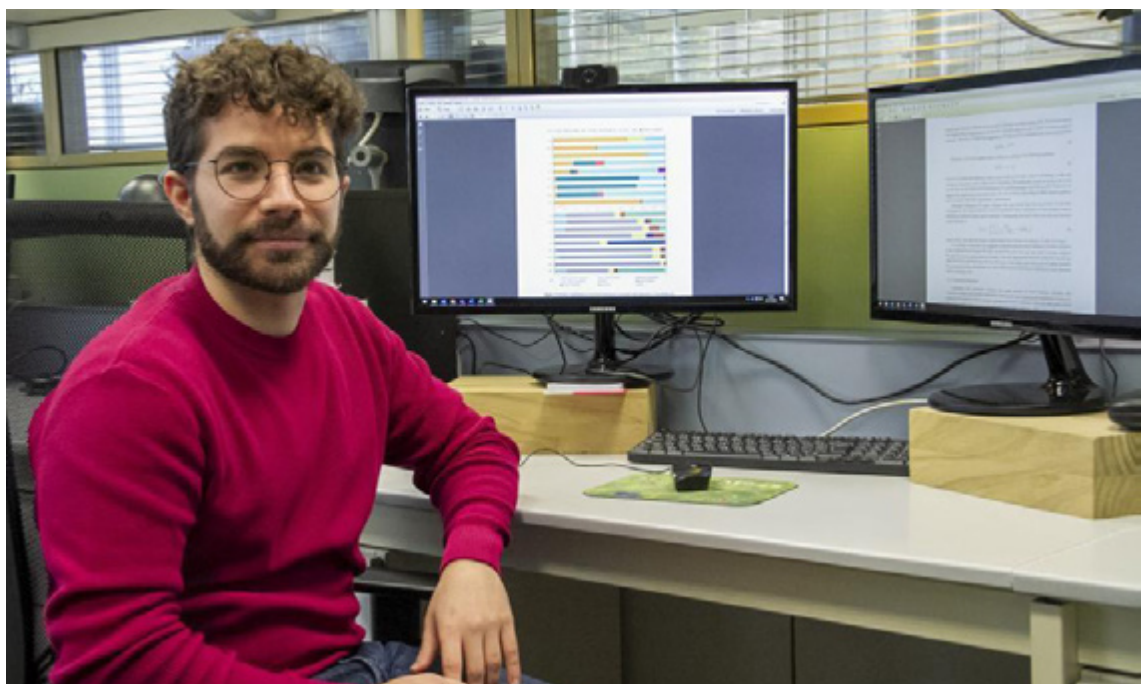
Viabilidade ambiental da Economía Circular no sector primario galego

«O sector primario é un dos principais sectores industriais en termos de consumo de materiais e enerxía e de emisións de gases de efecto invernadoiro»

O estudo dos impactos ambientais de diferentes estratexias de economía circular é o obxectivo da investigación desenvolvida por Antonio J. Cortés no Centro Interdisciplinario de Investigación en Tecnoloxías Ambientais (CRETUS). Concretamente, a análise centrouse na detección dos retos que deben afrontar os sectores primarios estratéxicos —agricultura, gandería e pesca—, no seu camiño cara á sustentabilidade. O traballo desenvolveuse baixo a dirección dos profesores Gumersindo Feijóo Costa e María Teresa Moreira Vilar.

A investigación, froito da súa tese de doutoramento, subliña como a humanidade debe enfrontarse ao reto de proporcionar alimentos a unha poboación en continuo crecemento mentres “loita contra os efectos do cambio climático e a degradación xeneralizada dos recursos naturais”, explica Antonio J. Cortés. De feito, tal e como apunta o investigador, todas as proxeccións indican que será necesario aumentar a produción de alimentos actual polo menos nun 70% para satisfacer a demanda de alimentos en 2050, cando a poboación mundial chegue aos 10.000 millóns de persoas.

[↗ Máis información](#)

Antonio Cortés desenvolveu a súa tese no CRETUS.

[↶ Ir ao sumario](#)

EDIUS **NOVAS**

A USC recibe máis da metade das axudas para a formación de doutores/as no programa Doutoramentos Industriais

A USC acaba de resultar beneficiaria de máis da metade das axudas para a formación de doutores e doutoras, outorgadas pola Xunta, no marco do programa Doutoramentos Industriais, concedidas ás universidades galegas. En concreto, a USC recibirá nove axudas cunha dotación total de 270.000 euros, até 2025, do total de 450.000 euros destinados para o conxunto do SUG. Pola súa parte, a UDC recibirá cinco axudas (150.000 euros), mentres que á UVigo concedéuselle unha axuda (30.000 euros).

O obxectivo desta convocatoria é promover a execución de proxectos de investigación industriais definidos entre universidades, empresas e centros de innovación e tecnoloxía como base para a realización dunha tese, asumindo, polo tanto, a contratación de estudantes de doutoramento que realizarán neste marco a súa correspondente formación como investigadores.

[Máis información](#)

O proxecto ‘Fakelocal’ analiza o impacto das noticias falsas na política local e autonómica

Identificar e clasificar os principais tópicos da desinformación e medir a súa incidencia na xestión das corporacións públicas son os obxectivos centrais do proxecto ‘Mapa de la Desinformación en las Comunidades Autónomas y Entidades Locales de España y su Ecosistema Digital (Fakelocal)’, un estudo coordinado dende a Facultade de Ciencias Sociais e da Comunicación da UVigo, e financiado polo Ministerio de Ciencia e Innovación, no que participa a Universidade de Santiago de Compostela.

Xosé Rúas e Ana Belén Fernández Souto lideran esta investigación que integra unha vintena de figuras expertas de diferentes ámbitos, entre as que se contan Paulo Carlos López, Alba Silva Rodríguez, Xosé López García e Isaac Maroto González, da USC, canda persoal investigador das Universidades da Coruña, Sevilla e Málaga, e integrantes da Central European University de Viena, a Università degli Studi de Milán e da Universidade do Porto.

[Máis información](#)

[↩ Ir ao sumario](#)

EDIUS NOVAS

Investigadores da USC denuncian en *Science* os perigos da contaminación lumínica

A contaminación lumínica é un problema medioambiental ao que se debe facer fronte a través de medidas nas que a luz sexa abordada como un auténtico contaminante para o ceo nocturno, tal e como sucedeu, por exemplo, coa *Clean Air Act*, unha iniciativa lexislativa destinada a acometer a polución do aire nos Estados Unidos. Esta é unha das apreciacións realizadas polos investigadores Salvador Bará e Fabio Falchi nun [comentario difundido na revista *Science*](#) e no que poñen o foco na necesidade de establecer indicadores e liñas vermellas que non poidan ser cruzadas á hora de paliar este tipo de emisións contaminantes.

Os autores reflexionan arredor doutra investigación publicada no mesmo número da cabeceira que constatou como o brillo nocturno artificial da Terra estaría aumentando un 9,6% cada ano dende hai polo menos unha década. “Canto máis brillante é o ceo nocturno, máis escintilante debe ser unha estrela para ser vista polo ollo humano sen axuda”, relatan no texto o actualmente profesor xubilado da USC, Salvador Bará, e o doutorando da institución compostelá, Fabio Falchi.

[↗ Máis información](#)

[↶ Ir ao sumario](#)

A introdución da luz artificial nos ecosistemas pode tamén mudar a conducta dos animais e mesmo reducir a produción de melatonina. FOTO: Santi Alvite

EDIUS **NOVAS**

A USC, primeira universidade de Galicia que ofrece recompensas por reciclar

A USC acaba de dar un novo paso no seu compromiso coa sustentabilidade ao sumarse ao Sistema de Devolución e Recompensa (SDR) de Ecoembes, que premia a reciclaxe de latas e botellas de plástico de bebidas. A institución universitaria inicia –a través da instalación de seis máquinas RECICLOS– unha experiencia piloto, pioneira nos campus de Galicia, que dará os seus primeiros pasos en Santiago de Compostela, coa intención de aplicarse en Lugo cando Ecoembes dispoña da infraestrutura adecuada na cidade.

As persoas usuarias só teñen que descargarse a app gratuíta RECICLOS, depositar todas as súas latas e botellas de plástico de bebidas na máquina e, ao rematar, escanear o QR que se lles mostrará. Ao facelo, obterán puntos, denominados RECICLOS, que poderán cambiar por distintas recompensas dispoñibles, como colaborar co Banco de Alimentos ou con Oceánidas, para axudar a conservar o fondo mariño. Deste xeito, a USC convértese na primeira universidade de Galicia en contar con este SDR, que xa suma máis de 250 máquinas por toda España, avanzando así na súa implicación coa economía circular e cun impacto positivo no medioambiente a través da reciclaxe.

Máis información [nesta ligazón](#).

[↩ Ir ao sumario](#)

Os premios Margarita Salas recoñecen o interese medioambiental da *gridshell* feita por Pemade no Campus Terra

A tese de doutoramento “Láminas reticulares de madeira deformadas elasticamente. Do material á construción”, realizada por Antonio José Lara Bocanegra baixo a dirección de Manuel Guaita e Francisco Arriaga, acadou un accésit na última edición dos galardóns convocados polo Concello de Madrid, á que concorreron 490 candidaturas.

A *gridshell* instalada no Campus Terra da USC, a primeira do mundo realizada con madeira de eucalipto globulus responde á estrutura dunha cuberta de tipoloxía singular en forma de tecido e única en España elaborada con lámina reticulada de eucalipto. O proceso de deseño e a construción desta *gridshell*, que é resultado de tecnoloxía e I+D 100% de Galicia, centran a temática das pescudas recollidas na tese de doutoramento de Lara Bocanegra, quen previamente participou xunto con outros investigadores/as de Pemade no cálculo e desenvolvemento óptimo do empalme estrutural da madeira laminada que permite a articulación desta estrutura.

Máis información [nesta ligazón](#).

ENTREVISTA

Sandra Rodríguez Couso

Licenciada en Xornalismo e Diplomada en Traballo Social pola Universidade de Santiago de Compostela. Experta en educación emocional, acompañamento educativo, e procesos de participación xuvenil e educación para a cidadanía global.

A xornalista, Sandra Rodríguez Couso, imparte un curso para aprender a traballar “con xeito” en equipo.

«O traballo en equipo constitúe unha competencia esencial para calquera ámbito profesional, incluído o investigador»

Por segundo ano consecutivo, a EDIUS organiza un seminario sobre Team-building para que as persoas doutorandas mellorasen as súas competencias e habilidades para o traballo en equipo. Desta volta, os profesores que a imparten son Xosé Luís Pastoriza Rozas, doutor en Filosofía, e Sandra Rodríguez Couso, experta en educación emocional e procesos de participación xuvenil e educación. Con ela falamos sobre a importancia de que o persoal investigador coñeza as ferramentas axeitadas para mellorar o traballo en equipo.

Por segundo ano consecutivo se repite esta formación. Faise máis por necesidade ou por demanda?

O traballo en equipo constitúe unha competencia esencial para calquera ámbito profesional, incluído o investigador. O traballo en equipo retroalimenta e retroaliméntase da nosa capacidade para colaborar, cooperar, comunicar, escoitar, empatizar, liderar, resolver problemas creativamente, etc. Polo tanto, esta formación responde tanto a unha necesidade como a unha demanda individual e, sobre todo, social.

Aprender a traballar en equipo “con xeito”. A que vos referides exactamente?

Ninguén nace aprendido para traballar en equipo. Temos experiencias de traballo en grupo máis ou menos positivas, pero trátase de conseguir a mellor eficacia, calidade e satisfacción de tal xeito que o traballo en equipo sexa unha experiencia nutritiva. Trátase, en definitiva, de facelo coas ferramentas axeitadas e abertos á aprendizaxe continua.

É unha eiva do noso sistema o feito de non saber traballar en equipo eficazmente?

Cremos que si. As nosas investigadoras e investigadores de doutoramento son cada vez máis conscientes de que “se camiñas só irás máis rápido, pero se camiñas acompañado chegarás máis lonxe”. Porque a investigación en solitario está descartada nas máis das áreas de coñecemento. Pero

«As nosas investigadoras e investigadores de doutoramento son cada vez máis conscientes de que “se camiñas só irás máis rápido, pero se camiñas acompañado chegarás máis lonxe”»

a pesar das retóricas de moitos plans de estudos, apenas se dedica tempo á aprenderlles ao estudiantado as chaves para a coordinación e xestión eficaz dun equipo, como abordar a resolución creativa de problemas, como recoñecer os nosos roles e estilos de liderado, como mellorar a comunicación mutua, como reforzar as capacidades de organización, planificación e xestión do tempo e como vitaminizar a confianza persoal e grupal, a cooperación e a gratitude mutua.

Que técnicas e ferramentas existen para mellorar esta colaboración entre iguais?

A través da aprendizaxe experiencial, da gamificación, da reflexión compartida e dun activo feedback no que se basea esta formación, as persoas participantes experimentan e aprenden nun entorno dinámico, distendido e divertido. Pero que aumenta a confianza persoal e nas outras persoas, acelera a fixación das aprendizaxes e dá pistas para a mellora dos seus hábitos e rutinas no traballo en equipo no ámbito investigador e profesional.

No curso abordan temas como a escoita activa ou o liderado. Teñen problemas os/as doutorandos/as para exercer estas aptitudes?

As persoas doutorandas non presentan maiores dificultades para desenvolver estas aptitudes có resto da sociedade. Están nunha etapa formativa na que precisan escoitar e ser escoitados, exercer responsabilidades, gañar confianza nas súas propias aptitudes, e aprender de bos referentes de liderado nos seus grupos de investigación. O obxectivo é que sexan quen de liderar no futuro os seus propios equipos.

Unha formación sen sesións teóricas aplicando a metodoloxía da aprendizaxe experiencial. Como foron os resultados doutras experiencias anteriores?

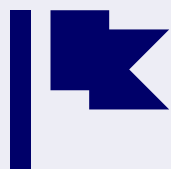
Os resultados foron moi positivos. As persoas implicáronse activamente no proceso, unha vez desbotadas as desconfianzas iniciais ante unha formación en roupa cómoda e calzado deportivo, sen powerpoint e todo 100 % analóxico e humano. Ao rematar a formación, o grupo de descoñecidos mudara nun equipo eficaz, confiado, motivado, alegre e con gañas de seguir traballando xuntos.

O curso será un éxito se...

...as persoas participantes marchan alegres a tomar algo xuntas -como o ano pasado-, seguen en contacto e quedan con gañas de seguir aprendendo, confían en que outro traballo en equipo é posible, e comprométese a seguir adestrando a curiosidade, a sorpresa, a comunicación e a ledicia compartida.

 [Ir ao sumario](#)

Formación

Actividades Febreiro 2023

Introdución á regresión

7, 9, 14 e 16 de febreiro de 2023

Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre

Matriculación: do 24 ao 31 de xaneiro de 2023

Horario: martes 7 e xoves 9 de febreiro de 16:30h a 19:30h; martes 14 e xoves 16 de febreiro de 09:30h a 12:30h

Estatística científica cos algoritmos de R

14, 15 e 17 de febreiro de 2023

Aula da Biblioteca Universitaria de Lugo

Matriculación: do 31 de xaneiro ao 7 de febreiro de 2023

Horario: 16:00h - 20:00h

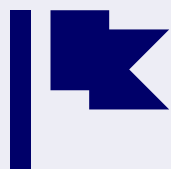
Análise e visualización de datos espaciais con R

15, 16, 17, 22, 23, 24 de febreiro de 2023

Actividade ONLINE

Matriculación: do 1 ao 8 de febreiro de 2023

Horario: 16:00h - 18:00h

Formación

Actividades Febreiro 2023

Introdución ao uso da ferramenta Sketchengine

16 de febreiro, 16-18:30, todos os xoves ata 23 marzo de 2023 (6 sesións)
Sesións presenciais: 16 de febreiro e o 23 marzo. Estas sesións poderán igualmente ser seguidas online. A aula concreta dárase a coñecer a través de correo-e.

Actividade ONLINE e na Facultade de Filoloxía

Matricula: do 2 ao 9 de febreiro de 2023

Horario: 16:00h - 18:30h

Introdución á R (Lugo)

16 e 23 de febreiro de 2023

Presencial e síncrono a través de MS Teams. Campus de Lugo]

Matricula: do 2 ao 9 de febreiro de 2023

Horario: 9:30 - 13:30

EDIUS **NOVAS**

Ferramentas e habilidades para que o profesorado da EDIUS mellore a xestión de equipos e a relación co alumnado

Beatriz García Cibreiro e Noelia Rodríguez Álvarez, profesoras que impartirán o curso.

A EDIUS organiza un curso para directores e directoras de programas de doutoramento en todos os ámbitos que queiran adquirir habilidades para saber como enfrontarse aos retos que supón a xestión de equipos. Trátase de que coñezan ferramentas e habilidades para buscar unha eficacia e benestar relacional, apostando por un novo paradigma de liderado.

O curso será impartido por tres profesionais con experiencia na docencia, investigación e universidade que ofrecerán as pautas dunha metodoloxía que promove relacións de calidade para apostar pola intelixencia relacional e mellorar o benestar no sistema universitario, coa fin de identificar espazos e crear redes de colaboración co ámbito empresarial e social.

[↩ Ir ao sumario](#)

Beatriz García Cibreiro, xornalista, formadora e emprendedora; e **Noelia Rodríguez Álvarez**, experta en estratexia e innovación, son dúas das tres profesoras que impartirán este curso. Ambas as dúas consideran que esta formación é importante xa que “as persoas e os contextos evolucionan constantemente, por iso, é fundamental comprender os perfís dos estudantes e as súas necesidades, para definir modelos de traballo e relación que contribúan a un mellor rendemento dos equipos así como á satisfacción de profesores/as e doutorandos/as”. Segundo explican, son varios os coñecementos e habilidades que este curso lles vai proporcionar aos asistentes: entender os retos e oportunidades na xestión de equipos de alto rendemento; crear un modelo de relación adaptado ás necesidades do estudantado; mellorar a comunicación dentro e fóra dos equipos de investigación; impulsar a transferencia de coñecemento; e aportarlles ferramentas que poidan aplicar para acadar estes obxectivos.

Beatriz García e Noelia Rodríguez afirman que “a relación supervisor/a – supervisado/a é o factor máis importante para determinar a calidade, o éxito e a eficacia dos proceso de doutoramento e da investigación”. Por iso, consideran “fundamental” que esa relación teña en conta as necesidades do/a doutorando/a e do supervisor ou supervisora “e estableza un marco de acompañamento académico e relacional, que xere valor e compromiso”.

MELLORAR O BENESTAR

Un dos obxectivos desta formación da EDIUS é mellorar o benestar no sistema universitario. As dúas profesoras propoñen “un modelo de supervisión que incorpore a calidade relacional, equilibrando resultados e persoas e contribuíndo a mellorar ese benestar”.

Ao seu entender, a transferencia e a colaboración na universidade – empresa son fundamentais para poñer en valor o coñecemento xerado no ámbito académico, “creando redes de colaboración que aportan valor á universidade e á sociedade”. Na universidade, hai ámbitos nos que esta transferencia “está máis asentada a través de diferentes mecanismos de investigación e transferencia, coma o científico ou o tecnolóxico, mentres que noutros ámbitos coma o de ciencias sociais ou humanidades, estes mecanismos non están tan desenvolvidos”, engaden.

Sobre como debe ser o novo paradigma de liderado para un director ou directora de tese, García Cibreiro e Rodríguez Álvarez pensan que debe “evolucionar dun modelo de dirección de tese centrado en resultados a un modelo de acompañamento académico e relacional no que se debatan e acorden formalmente expectativas e responsabilidades acadando así un maior nivel de compromiso”.

Neste novo modelo, o director/a de tese “convértese en referente para o doutorando/a, compartindo con el ou ela a experiencia do proceso, proporcionándolle contactos e asesoramento e contribuíndo a que a escola de doutoramento sexa un entorno de aprendizaxe e colaboración”.

MAIOR EFICIENCIA, EQUILIBRIO E CALIDADE RELACIONAL

Outra das profesoras que impartirá o curso é Esther Trujillo. Esta asesora de organizacións empresariais, sociais e académicas en estratexias de responsabilidade social e relación cos grupos de interese considera que as relacións entre o profesorado e o alumnado “sempre se poden mellorar”. Engade que é especialmente necesario facelo cando xeran “sufrimento ou cando non nos permiten avanzar”. Para iso, segundo Trujillo, cómpre “pararse e comprender o noso propio modelo relacional, analizar que hábitos relacionais inclúe e cales deles nos están facilitando ou dificultando as relacións cos demais”. A partir de aí, continúa, “identificarse en que pode ser máis eficiente”.

Esther Trujillo, profesoras que impartirá o curso.

Desde o ano 2012, esta profesora traballa co Modelo de Transformación Relacional (MTR),

[↩ Ir ao sumario](#)

unha metodoloxía elaborada fai cerca de 20 anos, polos profesores Joan Quintana Forns (Barcelona) e Arnoldo Cisternas (Santiago de Chile). Esther Trujillo explica que este modelo acompaña á persoa nun percorrido a través de distintos exercicios, “axudándolle a acadar unha maior eficiencia relacional, maior equilibrio relacional, e maior calidade relacional”.

Outro dos aspectos que se vai tratar na formación é a Responsabilidade Social (RS), que ten que ver coa resposta que dan as organizacións ás necesidades dos seus diferentes grupos de interese, “unha maneira de xestionar que ten en conta aos demais, algo que non sempre ocorre”, afirma a experta. Unha universidade, como calquera outra organización, interactúa cos seus alumnos/as, provedores/as, profesores/as, outras universidades, administracións públicas, etc. “Nestas relacións debería existir un espazo para o diálogo, para coñecer e recoller as necesidades destes públicos, e así mesmo asegurar que a universidade é un actor social preocupado polo seu contorno e os seus grupos de interese”, explica.

Preguntada sobre se a situación é distinta noutros países, Esther Trujillo di que “nos países en que a necesidade social é moito maior, a responsabilidade social ten un ton máis relacionado coa filantropía, coa acción social”. Polo tanto, “abórdase dende a perspectiva de reducir a fenda social da desigualdade, pobreza, educación, fame, saúde,...”, comenta. Ao seu entender, “nos países economicamente máis avanzados estase a converter nunha esixencia social e de mercado”.

Esther Trujillo considera necesaria este tipo de formación para o profesorado das escolas de doutoramento “porque estes profesores convértense, en función da relación que logren xerar co doutorando ou doutoranda, nun referente para eles, e iso é unha gran responsabilidade”. Polo tanto “cantas máis habilidades teñan, é mellor para eles, para os seus doutorandos/as e para a propia universidade”.

Teses

Decembro 2022

Evaluación fiable de las habilidades motrices básicas en la infancia. Proyecto ALFA-MOV

AIDA CARBALLO FAZANES

Director/es: Cristian Abelairas Gómez,
Antonio Rodríguez Núñez

PD: Investigación Clínica en Medicina

Data: 19/12/2022 - Presencial

Resumo:

El desarrollo de las habilidades motrices básicas (HMB) es una fase crucial del desarrollo integral infantil con influencia en la adquisición de un estilo de vida saludable. Sin embargo, la evaluación de las HMB es una tarea pendiente. Esta tesis aporta resultados que podrían servir de base para incrementar y mejorar esta evaluación. Se presenta una revisión sistemática sobre la fiabilidad del Test of Gross Motor Development. Además, se aportan resultados novedosos de fiabilidad entre evaluadores de diferentes perfiles, con varios métodos de evaluación, y tras el acuerdo de los evaluadores sobre los criterios de rendimiento de las HMB previo a la evaluación. En base a estos hallazgos, se ha desarrollado Alfamov, aplicación que permite una evaluación sencilla, fiable y sistematizada de las HMB en la infancia.

No listado das teses defendidas en decembro non aparece, por erro, esta tese.

[↩ Ir ao sumario](#)

Teses

Xaneiro 2023

Estudio integral clínico, celular y ómico molecular de un caso único de gemelas idénticas discordantes para Heteroplasia Ósea Progresiva

Mª JOSÉ CURRAS TUALA

Director/es: Federico Martín Torres,
Antonio Salas Ellacuriaga

PD: Medicina Molecular

Data: 10/01/2023 - Semipresencial

Análisis de los factores de riesgo de efectos adversos oncológicos en la cirugía del cáncer de recto

VINCENZO VIGORITA

Director/es: Jesús Pedro Paredes
Cotore, José Enrique Casal Núñez

PD: Investigación Clínica en Medicina

Data: 12/01/2023 - Presencial

Resumo:

La Heteroplasia Ósea Progresiva (HOP) es una enfermedad genética ultra rara causada por una mutación inactivantes del gen GNAS que produce formación de hueso extraesquelético a partir de tejido mesodérmico como son piel y músculo.

Este trabajo presenta el único caso reportado en el mundo de HOP en dos gemelas univitelinas idénticas (edad: 11 años), que presentan la misma mutación de novo en heterocigosis en el gen GNAS pero con un desarrollo discordante de la enfermedad, mientras una de ellas permanece asintomática, la otra sufre una forma inusualmente rápida e incapacitante de la enfermedad. El objetivo general es la caracterización de la enfermedad y la evaluación de terapias farmacológicas mediante un abordaje -ómico traslacional, inmunológico y celular.

Resumo:

El cáncer de recto (CR) constituye aproximadamente la tercera parte de los cánceres colorrectales diagnosticados en nuestro medio. Este estudio analiza retrospectivamente una serie de variables demográficas, preoperatorias, quirúrgicas y anatomopatológicas en 445 pacientes diagnosticados de CR e intervenidos con intención curativa en el período 2008-2017, con el objetivo principal de conocer su influencia en la recurrencia locorregional y a distancia y en la supervivencia global (SG) y libre de enfermedad (SLE). Ante la controversia existente sobre la capacidad pronóstica de la estadificación ganglionar del sistema TNM, hemos planteado como segundo objetivo valorar dicha capacidad en nuestros pacientes y la de otros sistemas como el Cociente Ganglionar Linfático (CGL) y el Logaritmo de Ganglios Linfáticos Positivos (LODDS). Se realizó un estudio descriptivo de las variables analizadas en el estudio y un análisis del impacto de cada una de ellas con la recurrencia y la supervivencia. Se hizo una estratificación dentro de los sistemas de estadificación estudiados, junto a su relación con el número de ganglios examinados (>12 o <12), con la finalidad de identificar subgrupos pronósticos de la SG y SLE.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Valoración de la técnica del ganglio centinela en pacientes con carcinoma oral de células escamosas

MARÍA SUÁREZ AJURIA

Director/es: Abel García García, Mario Pérez-Sayáns García

PD: Ciencias Odontolóxicas

Data: 13/01/2023 - Presencial

Resumo:

El carcinoma oral de células escamosas (COCE) es el decimoprimero cáncer más común a nivel mundial. Su incidencia es de 354.864 nuevos casos en 2018. Objetivo principal de la tesis es determinar el rendimiento diagnóstico de la BGC en pacientes con tumores T1-T2/NO/MO de COCE y como secundarios analizar mediante meta-análisis la sensibilidad y la especificidad, evaluar el papel de los diferentes protocolos de BGC en los índices diagnósticos y estudiar la supervivencia en pacientes tratados mediante BGC. Y como conclusiones obtenemos que la biopsia del ganglio centinela emerge como una técnica relativamente novedosa para determinar la afectación ganglionar en ciertos cánceres como el cáncer oral. La biopsia del ganglio centinela alcanzó una sensibilidad del 88% y una especificidad del 99% en el metaanálisis. Parece necesaria una protocolización definitiva de la técnica de BGC en COCE. La mortalidad de los pacientes en T1/T2- NO sigue siendo muy alta. El uso de la BGC en estos pacientes parece tener una adecuada sensibilidad para la detección de metástasis ocultas

Percepción, conceptos y justificación del conocimiento empírico

SANTIAGO PELETEIRO PRADA

Director/es: Javier de Donato Rodríguez, José Luis Falguera López

PD: Lóxica e Filosofía da Ciencia

Data: 13/01/2023 - Semipresencial

Resumo:

En este trabajo asumo que la percepción posee un carácter no-conceptual y me propongo contribuir a la resolución de lo que considero una carencia en las principales propuestas formuladas hasta ahora que defienden la posición no conceptualista: la falta de una explicación convincente acerca del papel normativo de la percepción. El objetivo principal que me marco en este trabajo no será otro que ofrecer una propuesta propia en relación con esta cuestión. En esa propuesta dibujé una función para la percepción con contenido no-conceptual a la que doy el nombre de sustento epistémico.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Estudio y optimización de herramientas numéricas para simulación de dispositivos semiconductores

GABRIEL ESPÍÑEIRA DEUS

Director/es: Antonio Jesús García Loureiro, Natalia Seoane Iglesias

PD: Investigación en Tecnoloxías da Información

Data: 13/01/2023 - Semipresencial

Presence of toxic and hazardous substances in recycled rubber surfaces; environmental distribution and toxicological implications

DANIEL ARMADA ÁLVAREZ

Director/es: María Celeiro Montero, María Pilar Llompарт Vizoso

PD: Ciencia e Tecnoloxía Química

Data: 13/01/2023 - Presencial

Integrated control of digestive helminths in captive herbivores

ANTONIO MIGUEL PALOMERO SALINERO

Director/es: María Sol Arias Vázquez, Adolfo Paz Silva

PD: Medicina e Sanidade Veterinaria

Data: 16/01/2023 - Presencial

 [Ir ao sumario](#)

Resumo:

Desde la revolución del transistor la industria de la electrónica ha sido capaz de aumentar el rendimiento de los dispositivos a costa de reducir sus dimensiones hasta los nanómetros. Sin embargo, este escalado tan agresivo ha originado diversas dificultades asociadas a los procesos de fabricación. Utilizando diseño asistido por ordenador se pueden modelar los efectos indeseados derivados del escalado con simuladores numéricos muy costosos computacionalmente. El trabajo presentado en esta tesis se ha centrado en: i) el diseño de nuevas herramientas que ayuden a describir de manera más precisa el comportamiento de estos dispositivos ultraescalados, ii) la mejora de la eficiencia de las herramientas de simulación y iii) su aplicación en estudios de variabilidad.

Resumo:

This thesis focuses on the study of recycled tire rubber employed as infill in artificial turf football pitches or as flooring in children's playgrounds, among other uses. Different families of chemical compounds such as polycyclic aromatic hydrocarbons, plasticisers, antioxidants and vulcanization additives were determined in different recycled tire rubber matrices. In addition, the diffusion of these substances into the environment (air and water) and the potential bioaccessibility via oral ingestion were studied. For this purpose, different analytical methodologies were developed and validated. Due to the wide variety of the studied samples, different simple and sustainable sample preparation techniques were employed prior to analysis by gas chromatography coupled to tandem mass spectrometry.

Resumo:

The possibilities of developing the integrated control of digestive helminths in captive herbivores was investigated in a study divided into three field trials conducted in the Marcelle Natureza Zoological Park (Outeiro de Rei, Lugo, Spain). For the purpose to prevent their infection by certain helminths, chlamydospores of two soil saprophytic fungi (SSF) were administered by using different edible formulations. From the results obtained, it was concluded that the administration of chlamydospores of two strains of SSF to captive wild herbivores provides a safe procedure to obtain a helpful and long-lasting effect on avoiding the infection by gastrointestinal nematodes, then it is strongly recommended as part of a strategical program which involves successful deworming also when needed.

Teses defendidas en xaneiro

Valoración del riesgo social en los enfermos con cirrosis hepática e impacto en la supervivencia

NATALIA GARCÍA MORALES

Director/es: Joaquín Cubiella Fernández, Agustín Montes Martínez (titor)

PD: Epidemioloxía e Saúde Pública

Data: 16/01/2023 - Presencial

Resumo:

En esta tesis hemos evaluado el apoyo social en pacientes con cirrosis hepática y hemos analizado su impacto en la supervivencia. Para ello se llevó a cabo un estudio multicéntrico con seguimiento a un año entre los años 2016 y 2021. Realizamos los siguientes análisis: descriptivo, comparativo mediante pruebas paramétricas, longitudinal de supervivencia y multivariante mediante la regresión de Cox. A su vez, también se realizó un estudio con metodología de validación de cuestionarios. Nuestros resultados demostraron que el apoyo social inadecuado, medido mediante la escala validada de MOS-SSS, se asocia a la supervivencia con un HR ajustado de 5,5 (IC 95% 2,3-13,4). Por otro lado, realizamos la validación de un cuestionario de riesgo social abreviado (SIPAT-11). Los resultados mostraron buena consistencia inter-na (Alfa de Cronbach de todas las variables = 0,766), estabilidad y reproducibilidad (concordancia kappa de 0,61 y 0,56 a los 2 y 6 meses). El riesgo social no mostró asociación con la supervivencia en este estudio (SIPAT > 9 HR = 1,35, IC 95% 0,6-2,9). Concluimos que el apoyo social juega un papel pronóstico en la supervivencia de estos pacientes, por lo que debería tenerse en cuenta en su manejo.

Neuroanatomical and gene expression features of the rabbit accessory olfactory system. Implications of pheromone communication in reproductive behaviour and animal physiology

PAULA RODRÍGUEZ VILLAMAYOR

Director/es: Pablo Sánchez Quinteiro, Paulino Martínez Portela, José Manuel Cifuentes Martínez (titor)

PD: Investigación Básica e Aplicada en Ciencias Veterinarias

Data: 16/01/2023 - Presencial

Resumo:

Mainly driven by the vomeronasal system (VNS), pheromone communication is involved in many species-specific fundamental innate socio-sexual behaviors such as mating and fighting, which are essential for animal reproduction and survival. Rabbits are a unique model for studying chemocommunication due to the discovery of the rabbit mammary pheromone, but paradoxically there has been a lack of knowledge regarding its VNS pathway. In this work, we aim at filling this gap by approaching the system from an integrative point of view, providing extensive anatomical and genomic data of the rabbit VNS, as well as pheromone-mediated reproductive and behavioural studies. Our results build strong foundation for further translational studies which aim at implementing the use of pheromones to improve animal production and welfare.

[↩ Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

O pensamento filosófico de Mishima Yukio. Un estudo a través das influencias filosófico-relixiosas

ALBA IGLESIAS VARELA

Director/es: Marcelino Agís Villaverde, Yoshitsugu Sawai

PD: Filosofía

Data: 17/01/2023 - Semipresencial

New molecular mechanisms and novel biomarkers associated with Extracellular Vesicles in Polycystic Kidney Disease: from preclinical models to patients

MARTA VIZOSO GONZÁLEZ

Director/es: Miguel Ángel García González, Alejandro Sánchez Barreiro

PD: Investigación e Desenvolvemento de Medicamentos

Data: 18/01/2023 - Semipresencial

Resumo:

Yukio Mishima (1925-1970) no sólo fue uno de los grandes escritores japoneses del siglo XX sino que también elaboró y desarrolló un pensamiento filosófico muy rico en torno a la problemática cultural y social de su país en la primera década del siglo XX. Un pensamiento que plasmó no sólo en sus ensayos sino que vertebró toda su obra escrita, desde la prosa hasta el teatro, y que nosotros queremos estudiar a través de las influencias filosófico-religiosas del budismo Yogacara, en su última gran obra El mar de la fertilidad, considerada su testamento ideológico.

Resumo:

The Polycystic Kidney Disease involves a group of diseases, which are characterized by the presence of cyst in nephrons from both kidneys, leading to kidney failure to the majority of people affected. The Polycystic Kidney Disease is a global public health problem, being one of the most common hereditary syndromes. Despite its importance, there is a lack of early diagnosis and effective therapy, apart from renal replacement therapy. Due to this, the principal objectives of this project are focused on the research the molecular mechanism that is involved in the development of the Polycystic Kidney Disease with the aim of elucidating the key mechanism for cystogenesis that will allow us to find a new effective therapeutic target for the treatment of polycystic kidney disease; and the development of new diagnostic tools that complement with the genetic diagnosis our group do and also allow us to anticipate the evolution of the disease.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Historia y pensamiento en el Libro de Gracián

ROQUE SAMPEDRO LÓPEZ

Director/es: Israel Sanmartín Barros

PD: Estudos Medievais

Data: 18/01/2023 - Presencial

Resumo:

Esta tesis doctoral consiste en una investigación histórica e historiográfica del Libro de Gracián. Este es un texto anónimo, escrito durante el reinado de Juan II de Castilla (1405-1454). El documento presenta una serie de reflexiones históricas, políticas y sociales, articuladas a partir de las enseñanzas y el viaje del joven Gracián por Castilla. Durante el transcurso de su travesía, Gracián presencia diferentes abusos cometidos por las élites políticas de Castilla, y en el último capítulo, llega a un reino imaginario en el que se representa una sociedad ideal. El Libro de Gracián se inscribe en un contexto de turbulencias políticas y sociales, y está fuertemente influido por la obra del pensador mallorquín Ramón Llull (c.1233-1316). En esta tesis doctoral, argumentamos que el texto puede entenderse como un reflejo crítico del presente en el que se escribe. Esta representación se articula a partir de la crítica de las estructuras políticas y sociales de la época de Juan II, que contrastan con un pasado idealizado y anuncian un futuro escatológico. Esta construcción histórica se completa con la proyección de una sociedad ideal.

Uso de redes sociais pelos estudantes da educação profissional e tecnológica do IFG-Brasil: um estudo misto sequencial explicativo

LEIZER FERNANDES MORAES

Director/es: Fernando Fraga Varela, Adriana Gewerc Barujel

PD: Educación

Data: 19/01/2023 - Semipresencial

Resumo:

As redes sociais se inscrevem como tecnologias digitais de uso na educação e vêm sendo incorporadas como tecnologias educacionais em variados níveis de ensino. Esta investigação buscou compreender como estudantes de cursos superiores do Instituto Federal de Educação, Ciência e Tecnologia de Goiás-IFG/Brasil usam as redes sociais em contexto acadêmico e não acadêmico. Foi estabelecido um desenho investigativo misto sequencial explicativo. Os resultados evidenciam diferenças quanto ao uso de redes sociais entre distintos estratos sociais e acadêmicos dos estudantes e que as suas atitudes frente às redes sociais são decorrentes de necessidades pessoais, profissionais e acadêmicas não contempladas no processo formativo oferecido pelo IFG. Sugere-se também políticas consistentes de formação continuada aos professores.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Balance embólico-hemorrágico en el paciente anciano con Fibrilación Auricular

RAFAEL JOSÉ COBAS PAZ

Director/es: Sergio Raposeiras Roubín, Emad Abuassi Alnakeeb, Arturo González Quintela (titor)

PD: Investigación Clínica en Medicina

Data: 19/01/2023 - Presencial

Resumo:

El objetivo de la tesis es analizar el riesgo embólico, hemorrágico y la mortalidad de una cohorte nacional de pacientes ancianos con FA. Por otro lado, pretendemos evaluar el impacto de la edad extrema, del estado nutricional o del deterioro cognitivo en el balance embólico-hemorrágico. En nuestro trabajo observamos que, en pacientes ancianos con FA, la anticoagulación oral (ACO) se asocia de forma significativa con una menor mortalidad y un menor número de eventos embólicos, así como con un aumento del riesgo de sangrado. Hemos observado un beneficio de la ACO en pacientes nonageiros, especialmente en aquellos tratados con un anticoagulante de acción directa (ACOD) Sin embargo, el balance embólico-hemorrágico resultó neutro o negativo (predominio de eventos hemorrágicos mayores) en pacientes ancianos con algún grado de malnutrición o con demencia de grado al menos moderado. Por todo ello, concluimos que se debería realizar una aproximación individualizada al balance embólico-hemorrágico en todo paciente anciano con FA mediante una valoración geriátrica integral que incluya el estado nutricional y el grado de demencia.

A study of the mechanisms of malignant transformation in actinic cheilitis and therapeutic options

JAVIER SEOANE ROMERO

Director/es: Manuel Pereiro Ferreirós, Manuel Almagro Sánchez

PD: Investigación Clínica en Medicina

Data: 20/01/2023 - Presencial

Resumo:

La Queilitis Actínica es un trastorno oral potencialmente maligno, para el que existe una considerable falta de acuerdo respecto a los criterios diagnósticos, indicaciones de biopsia o sobre la relevancia de los procedimientos auxiliares en su diagnóstico. Sin embargo, mediante el método Delphi, hemos conseguido alcanzar acuerdo sobre su manejo terapéutico. Este consenso puede ayudar a los clínicos en la toma de decisiones. Además, en base a una revisión sistemática, se propone la terapia quirúrgica para el control clínico-patológico de esta entidad. Sin embargo, no se ha podido identificar ningún tratamiento que pueda prevenir la transformación maligna de la Queilitis Actínica. Tampoco, en un estudio de revisión sistemática con meta-análisis hemos podido identificar biomarcadores, incluyendo el p53, que permitan diferenciar el grado de displasia en el epitelio peritumoral o que permitan predecir la malignización de la Queilitis Actínica.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Ramón Piñeiro: o filósofo da saudade

ROCÍO CAROLO TOSAR

Director/es: Marcelino Agís Villaverde

PD: Filosofía

Data: 20/01/2023 - Presencial

Resumo:

Ramón Piñeiro (1915-1990), intelectual, activista da lingua, político e filósofo. Este traballo pretende dar luz a ese lado máis reflexivo da vida de Ramón Piñeiro. É, tras o acontecido durante a guerra civil, cando Piñeiro precisa responder as grandes cuestións da vida e topa na filosofía o medio para encontralas. Debemos comezar por determinar cales son as principais influencias do pensamento de Ramón Piñeiro, para a continuación intentar dilucidar o seu pensamento filosófico, dividido en tres eidos diferenciados: a súas bases antropolóxicas, a cuestión do linguaxe e o concepto de saudade. O concepto de saudade, punto central do pensamento de Piñeiro, é concepto filosófico que moitos empregaron a longo da historia, a pesar diso, mos-trase esquivo e confuso, polo que é necesario un traballo de reflexión dende as bases mesmas do concepto para culminar na saudade ontolóxica da que nos fala Piñeiro.

Orientación motivacional y género en los resultados, objetivos y subjetivos, de dos negociaciones transaccionales con diferente tasa de integración

ENRIQUE VICENTE LORENZO LAGO

Director/es: José Manuel Sabucedo Cameselle, José Francisco Morales Domínguez

PD: Procesos Psicolóxicos e Comportamento Social

Data: 23/01/2023 - Presencial

Resumo:

O obxectivo sobranceiro da presente tese foi medrar o acervo de coñecemento útil sobre negociación poñendo a proba a solidez dalgunhas das conclusións acadadas baixo un escenario de negociación diferente e afouto, que tentou replicar do xeito máis fidedigno posible a conxuntura que os negociadores teñen que arrostrar, deco-tío, na resolución das pendencias transaccionais. Para iso, desenvolveuse un estudo cuantitativo, que se concretou en seis obxectivos de investigación: a influencia da taxa de integración en secuencia crecente e decrecente nos resultados; os bloqueos e o nesgo do bolo fixo na secuencia crecente de taxa de integración; a capacidade predictiva do valor subxectivo sobre o obxectivo; a orientación motivacional e a súa repercusión nos resultados; a influencia do xénero no rendemento tanxíbel e in-tanxíbel; a incidencia do xénero e a orientación motivacional nos bloqueos.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Á marxe da lei. A delincuencia común en Lugo durante o franquismo (1945-1966)

TAMARA LÓPEZ FERNÁNDEZ

Director/es: Ana Cabana Iglesia

PD: Estudos Culturais: Memoria, Identidade, Territorio e Linguaxe

Data: 23/01/2023 - Presencial

Resumo:

Esta tese de doutoramento proxéctase como un estudo transversal sobre a delincuencia común que tivo lugar no Partido Xudicial de Lugo no contexto da ditadura franquista, de 1945 a 1966, anos que marcan o período de consolidación por excelencia do réxime. A investigación pretende achegarse ao universo delituoso a través da integración de múltiples perspectivas metodolóxicas e analíticas, entre outras: a historia local, o xiro espacial, a da microhistoria e a da historia cotiá, aquelas que entendemos permiten examinar con maior grao de detalle as vidas das clases subalternas. Mediante a revisión pormenorizada de documentación xudicial, depositada no Arquivo Histórico Provincial de Lugo e na Audiencia Provincial de Lugo, daremos conta das características da delincuencia, ofrecendo tipoloxías, tendencias e perfís.

Lugares do común. Procesos creativos do habitar compartido

ESTELLA LETICIA FREIRE PÉREZ

Director/es: Vicente Blanco Mosquera, María del Carmen Franco Vázquez

PD: Educación

Data: 23/01/2023 - Presencial

Resumo:

Esta investigación parte da reflexión consciente sobre a simboloxía do lugar a través da análise e revisión de diversas perspectivas teóricas, prácticas e educativas baseadas no estudo do contexto e na relación que as crianzas establecen con él na súa actividade cotiá. O propio proceso de investigación recolle novas sensibilidades e formas de entendemento sobre a multiplicidade de significados proxectados na contorna inmediata desde perspectivas e ámbitos diferentes, que se traducen nos enfoques e dimensións presentadas. Os recursos e estratexias que se propoñen reflicten o interese da necesidade de transformar os lugares do común analizados en lugares do posible, co obxectivo de contribuír á mellora da calidade educativa en termos de coidado e implicación do habitar compartido. En definitiva, a investigación céntrase en evidenciar a relación existente entre a falta dun sentido de pertenza arraigado na contorna inmediata, coa falta dunha educación formulada desde o local. A exploración continuada das causas que podan influír nesta relación, determina a selección, análise e deseño de propostas educativas que parten sempre de recoñecerse no local para cuestionarse no global.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Propuesta de índice de riesgo de incendios integrando la conflictividad como variable explicativa: Aplicación a Galicia

GERVASIO LÓPEZ RODRÍGUEZ

Director/es: Manuel Francisco Marey Pérez

PD: Enxeñaría para o Desenvolvemento Rural e Civil

Data: 23/01/2023 - Presencial

Resumo:

El objetivo es integrar la variable conflictividad a escala comu- nidad de montes den-tro del conjunto de variables de regresión que explican la presencia del fuego. Me- diante el ensayo de diferentes técnicas estadísticas, que ya han demostrado con otro conjunto de variables su capacidad predictiva para los incendios de la zona Ga- licia Norte de Portugal (Fuentes-Santos, et al. 2013, 2015; Boubeta et al., 2015; Rios-Pena et al., 2015), se indican aquellas que permi- ten predecir el riesgo de incen- dios a escala submunicipal y escala temporal, al menos con una semana de anticipa- ción (Boubeta et al., 2016). Para dar respuesta a este objetivo, se ha llevado a cabo un censo de todos los conflictos territoriales y estudiado, histórica y espacialmente, su evolución y relación con los incendios fores- tales. También se ha analizado la rela- ción entre ocurrencia de incendios forestales y Red Natura, así como la relación de aquellos con el régimen de propiedad y con la productividad o valor de la tierra. Se concluye con la elaboración de una codificación cromáti- ca que permite mostrar la relación entre incendios forestales y conflictividad social, medida ésta a través de sentencias judicia- les y noticias periodísticas sobre conflictividad.

Regulación fisiológica y fisiopatológica de la diferenciación osteoblástica: osificación heterotópica

MARÍA GUILLÁN FRESCO

Director/es: Rodolfo Gómez Vaamonde, Juan Antonio Suárez Quintanilla, Anxo Vidal Figueroa (titor)

PD: Medicina Molecular

Data: 24/01/2023 2 - Presencial

Resumo:

La osificación heterotópica (OH) es la formación de hueso lami- nar maduro en tejidos blandos extraesqueléticos. Existen dos variantes de OH: la congénita y la adquirida. Dentro de la modali- dad adquirida destaca la OH neurogénica (OHN), la cual se desa- rrolla tras un traumatismo que afecta al Sistema Nervioso Central asociado a una fractura de hueso largo. Clínicamente, no existe ningún signo patognomónico que permita establecer el diagnós- tico temprano de la patología. Además, los abordajes terapéuticos actuales son poco efectivos, sujetos a efectos adversos y no aptos para todo tipo de población. Por ello, en esta tesis doctoral se investigan los mecanismos subyacentes a la OHN, así como posi- bles herramientas terapéuticas para su abordaje.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Alfabetización audiovisual en educación secundaria. La video danza como instrumento catalizador

CRISTINA PREGO DE OLIVER LÓPEZ

Director/es: María del Carmen Franco Vázquez, Carol Jean Gillanders

PD: Educación

Data: 25/01/2023 - Virtual

Las malas mujeres de la Biblia: aproximación a la iconografía románica de Eva y Salomé en el norte y noroeste peninsular

AMALIA PÉREZ VALIÑO

Director/es: Marta Cendón Fernández

PD: Estudios Medievais

Data: 26/01/2023 - Presencial

Arms race between vibrios and their phage predators

RUBÉN BARCIA CRUZ

Director/es: Sabela Balboa Méndez, Frédérique Marie Jeanne Le Roux, Jesús Ángel López Romalde

PD: Avances en Bioloxía Microbiana e Parasitaria

Data: 26/01/2023 - Presencial

[↩ Ir ao sumario](#)

Resumo:

El presente estudio investiga el grado de competencias en lenguaje audiovisual en la educación secundaria, la dotación de los centros en tecnología relacionada, el uso de la misma por parte del profesorado, así como la implementación de este lenguaje como materia de estudio y apoyo didáctico en las aulas. Revisa la temática de la danza en el arte y la vídeo danza en particular y propone la vídeo danza como un vehículo de alfabetización del lenguaje audiovisual en la educación secundaria. En esta investigación se evalúan el estado del arte en materia de educación audiovisual en la asignatura de educación plástica, visual y audiovisual del curriculum oficial de la Comunidad Autónoma de Galicia.

Resumo:

Esta investigación pretende hacer un recorrido por la iconografía y el significado de dos de las mujeres más importantes de la Biblia, Eva y Salomé, en la etapa medie-val. Ellas marcan dos puntos de inflexión fundamentales en las Sagradas Escrituras y van a tener una influencia esencial en la construcción social del género femenino en la Edad Media. Se analizarán cada uno de los símbolos que se asocian a ellas como parte de su significado global y como testigos de la herencia histórico-iconográfica que condensan. A través del análisis de diferentes ejemplos peninsulares se estudiarán los diferentes modelos iconográficos, su función simbólica y la influencia que tienen sobre la concepción de las mujeres en el medievo.

Resumo:

Given the threat posed by the emergence of multidrug resistant bacteria, phages (viruses able to infect bacteria) are emerging as a potential alternative to the use of antibiotics. For a correct implementation of phage therapy, we need to decipher the mechanisms of interaction between phages and bacteria. In this thesis, we study the arms race between vibrios and their phage predators. We explore how phage populations counter the host defense systems, how this affects phage specificity and how host ecology and genetic structure feeds back on phage ecology and genetic diversity of both host and phages. Also, we identify PICMI, a new family of phage satellite in Vibrionaceae, adding a level of complexity to the coevolution between viruses and their bacterial hosts in their ecological and evolutionary dynamics.

Teses defendidas en xaneiro

Influencia del protocolo de fresado, de la carga protodóncica y de la geometría de los pilares en la pérdida ósea marginal periimplantaria

FLAVIO SELJAS NAYA

Director/es: Abel García García, Mario Pérez-Sayáns García

PD: Ciencias Odontolóxicas

Data: 30/01/2023 - Presencial

Resumo:

La pérdida ósea marginal (MBL) asociada a implantes dentales y a sus correspondientes restauraciones protésicas sigue siendo difícil de controlar y prevenir. Entre los factores más relacionados encontramos el diseño de los implantes, el tipo de carga protodóncica y los aspectos relacionados con la forma y materiales de los pilares protésicos. Mediante la realización de dos ensayos clínicos analizamos la influencia de la secuencia de fresado para la colocación de los implantes, así como el protocolo de carga protodóncica y la geometría de los pilares y su influencia en la prevención de la pérdida ósea marginal.

Optimization and cooperation with logistics applications

LAURA DAVILA PENA

Director/es: Balbina Virginia Casas Méndez, Ignacio García Jurado

PD: Estatística e Investigación Operativa

Data: 30/01/2023 - Presencial

Resumo:

Operations Research (OR) is a discipline in which advanced analytical methods are developed and used to solve problems and aid in decision-making. There are a wide variety of fields where OR can be applied, one of which is logistics. Optimizing and scheduling a certain network is a fundamental task, accomplished by proposing models and solving algorithms for each particular situation. Logistic problems are also often treated by the practitioners of OR from a cooperative standpoint, which can be approached through game theory. This thesis addresses several OR and game theoretical problems that have applications in the logistics domain. The performance of the proposed methodologies is analyzed and illustrated with real data applications.

 [Ir ao sumario](#)

«Podo calcular o movemento dos corpos celestes, pero non a loucura da xente»

Isaac Newton

nEDIUS

Editada por Escola de Doutoramento Internacional da USC (EDIUS), Santiago de Compostela

Coordinación:
Miguel Tüñez

Revisión lingüística:
Gisella Costas López
PD Estudos da Literatura e da Cultura

Copy:
Clara Castilla

Deseño:
nudobrand

Escola de Doutoramento Internacional (EDIUS)

881814360 / 14361
edius@usc.es

Casa dos Catedráticos. Av. das Ciencias, 6
15782 Santiago de Compostela

Depósito Legal: C 1550-2020
ISSN 2792-6079

XUNTA
DE GALICIA

CONSELLERÍA DE
CULTURA, EDUCACIÓN
E UNIVERSIDADE

Actividade financiada polo Convenio de Colaboración entre a Consellería de Cultura, Educación e a USC para o desenvolvemento de accións estratéxicas de I+D+i.